

CIRKUS

Jana Bielíková

Bakalářská práce
2008

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ústav produktového designu

akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana BIELIKOVÁ**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design oděvů**

Téma práce: **Cirkus**

Zásady pro vypracování:

**Výtvarné zpracování a realizace vybraných finálních návrhů, cca 6 ks modelů.
Technická a teoretická příprava projektu, sběr potřebných informací a vyhotovení práce dle zadaných parametrů.
Celou práci také odevzdat na cd rom v elektronické podobě. Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, vlastní závěry.
Rozsah práce:
Výtvarné řešení designu oděvu ve variantách, finální řešení, výběr materiálu, stříhové řešení, realizace vybraných oděvů, výtvarná dokumentace. 10 stran textu na téma teoretické části, cca 20 stran přípravné skicy a fotodokumentace, vše formát A4. Odevzdejte ve 3 stejnopisech.**

Rozsah práce: viz Zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz Zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

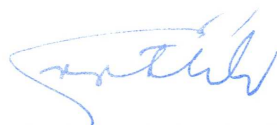
Vogue, Amica, Fashion of 20 th century – Charlotte Seeling, Módou posedlí – Jana Máchalová, archivy českých a světových cirkusů, fashion news

Vedoucí bakalářské práce: ak. mal. Šárka Šišková
Ústav produktového designu

Datum zadání bakalářské práce: 7. ledna 2008

Termín odevzdání bakalářské práce: 9. května 2008

Ve Zlíně dne 28. února 2008

doc. Ing. Jaroslav Světlík, Ph.D.
děkan

ak. mal. Šárka Šišková
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Abstrakt slovensky

Hlavná myšlienka kolekcie „CIRKUS“ je v kombinovaní farebnosti materiálov pre cirkus typických ako je zlatá, červená, čierna, žltá. Prúžok, ako nosný prvok kolekcie sa snažím využívať v rôznych farebných a tvarových variáciách. Nosný element je lesk a efektnosť materiálu. V kolekcii sa objavuje lano, ktoré považujem ako symbol cirkusového talentu a šikovnosti a zároveň symbolizuje prelanenie medzi „starými dobrými“ cirkusovými časmi a novým videním cirkusu.

Kľúčové slová:CHAPITÓ,BEROUSEK,VARIETÉ,MANÉŽ,HUMBERTO

ABSTRACT

Abstrakt vo svetovom jazyku

The main idea of my collection „CIRKUS“ is in combination colours of fabrics for circus typical like gold, red, black, yellow. The stripe like bearing component of collection I anxious to employ in different coloured and shape variations. The basic element is brightness and viewiness of the fabrics. In the collection is appearing a span, which I deeming like a symbol of circus canniness and it is symbolise connexion between „old good“ cirkus age and new understanding of circus.

Keywords:CHAPITÓ,BEROUSEK,VARIETÉ,MANÉŽ,HUMBERTO

PodĎakovanie:

Za najdôležitejšie považujem nezabudnúť poďakovať ľuďom, ktorý mi celé tie tri roky pomáhali v štúdiu a to v prvom rade ak. mal. Šárke Šiškovéj a veľké vďaka patrí aj mojej rodine a všetkým ľuďom, ktorý ma podporovali.

Ďalej ďakujem všetkým, ktorý sa chcene, alebo nechcene podielali na vytvorení CIRKUSU v mojom živote, lebo bez nich by nevznikla táto kolekcia.

V poslednom rade chcem poďakovať taktiež mojím sponzorom, ktorý prispeli či už finančne, alebo materiálne k vytvoreniu bakalárskej kolekcie CIRKUS. A bola to pani Eva Krestová z firmy **EVI-LÁTKY**, firma RONA, ktorej ďakujem za finančnú podporu, firma TONAK za klobúčky a firma BAŤA za zapožičanie topánok na fotenie kolekcie.

OBSAH

I	TEORETICKÁ ČASŤ	8
1	CIRKUS	9
1.1	HISTÓRIA CIRKUSU	9
1.2	ČESKÝ CIRKUS	11
2	INŠPIRÁCIA UMELCAMI	16
2.1	FRANTIŠEK TICHÝ, EDUARD BASS, GERETH PUGH	16
II	PRAKTICKÁ ČASŤ	20
3	KOLEKCIA CIRKUS	21
3.1	FAREBNOSŤ, VÝBER MATERIÁLU, STRIHOVÉ RIEŠENIE	22
3.2	KOMPLETIZÁCIA KOLEKCIE	25
III	PROJEKTOVÁ ČASŤ	26
4	VÝTVARNÉ SPRACOVANIE MODELOV	27
	ZÁVER	32
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	33
	ZOZNAM OBRÁZKOV	34

ÚVOD

Moja bakalárska práca je zúročenie znalostí, nielen za štúdia na univerzite, ale je to celkové zhrnutie všetkého čo som sa kedy a kde môhla naučiť.

V mojej kolekcii CIRKUS, ide o osobné výpovede môjho vzťahu k cirkusom a o pocity zo života, ktorý prirovnávám k cirkusu.

„Cirkus život“ plný smiechu, radosti a krkolomných skokov, ale keď sa predstavenie skončí a chapitó zostane opustené, zrazu je nejak smutno a tmavo.

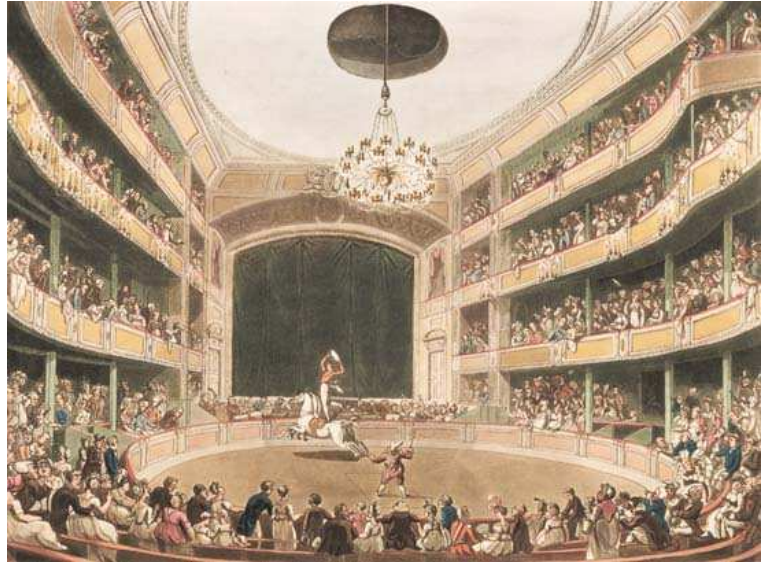
I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 CIRKUS

1.1 HISTÓRIA CIRKUSU

obr. 1 Philip Astley

obr. 2 Prvý cirkus

Za zakladateľa cirkusu sa považuje veľký podnikateľ Philip Astley. Angličan narodený v roku 1742 v Newcastlu v Anglii, zavádza do vtedajšieho showbyznysu cirkusu prvky, ktoré sa po celom svete používajú do súčasnosti- kruhový tvar manéže, nabitý program plný najrôznejších akrobatov, nebezpečie, ale i humor a kvalitnú živú hudbu.

Pán Astley ako blázon do koní, svoju kariéru začína v dragounskom regimente, ktorý sa špecializuje na výcvik obtiažnych jazdeckých manévrov. Astley už jako prieborník v najobtiažnejších manévroch a na hrudi s hodnosťou seržanta si v roku 1768 v Londýne zakladá vlastnú školu. Práve tejto londýnskej škole dá Astley názov cirkus a to jednoducho kôli oválnemu tvaru jazdiarne. Kruhové usporiadanie manéže sa mu zdá najlepšie- jednak má publikum jazdca stále na očiach a samotnému jezdcovi taktiež pomáha udržať balanc pri zložitých kúskoch, ako je jazda postojacky na konskom chrbáte. V tej dobe malo Astleyho manéž priemer 19 metrov, no neskôr sa ju rozhodol o 6 metrov zmenšiť a v takej podobe sa zachovala dodnes.

Manéž je plná a ľudia stále prichádzajú. Astley začína bohatnúť a získava stále väčší ohlas.,,One man show“ už ale prestáva stačiť a preto sa rozhodne do programu zahrnúť

nielen ďalších jazdcov, ale aj hudobníkov, klaunov, žonglérov, povrazolezcov a dokonca aj tancujúcich psov. Nikdy však nevyužíva divoké zvieratá. V roku 1772 na jedno z predstavení zavíta francúzsky kráľ Ľudvík XV. V roku 1782 Astley otvára prvý cirkus v Paríži s názvom Amphitheatre Aanglais.

Jeho úspech sa nedal prehliadnúť a cirkusy začali rásť ako po daždi. Astleyov spolupracovník Charles Hughes spolu s mímom Charlesom Dibdinom otvárajú amfiteáter v Londýne zvaný Royal Circus and Equestrian Philharmonic Academy- kráľovský cirkus a Jazdecká filharmonická akadémia. I napriek konkurencii Astley založí po svete okolo 18 cirkusov.

obr. 3 Franconi, detail rytiny od Philiberta-Louis Debucourta

V dobe, keď sa už Astley nemôže o amfiteáter postarať, pripadá cirkus počas francúzskej revolúcie jeho priateľovi, s ktorým zakladá londýnsku jazdeckú školu. Taktiež brilantný jezdec a nadšenec pre kone, benáťčan Antonio Francovi, sa rozhodne prebrať žezlo po priateľovi.

Jeho cesta však nebola priamočiara. Od žongléra cez lekára, až po potulného rozprávača, ktorý si vymyslí čokoľvek, len aby zaujal publikum sa Antonio dostane za krotitľa levov. Po pokúšaní sa radšej tohoto povolania vzdá. Napokon sa rozhodne pre oveľa mierumilovnejšie zvieratá a po našetrení peňazí si kúpuje klietku s kanárikmi. Je len ťažko predstaviť si ako dokázal donútiť vtákov stáť na hlave, ťahať miniaturné vozíčky, ale každopádne zo svojou vtáčiou show poriadá turné po Francúzku a Španielsku. Zrejme tam ho uchváti španielska corrida a býčie zápasy, ktoré následovne pomáha organizovať.

Franconi sa veľmi rýchlo vypracováva a ku koncu revolúcie vo Francúzku premenováva Amphitheatre Aanglais na Cirque Olimpique a tak vzniká prvý cirkus vo francúzskej histórii. Cirkus vedie so svojími synmi Henrim a Laurentom a dovoľuje si jeden prvok, ktorý si

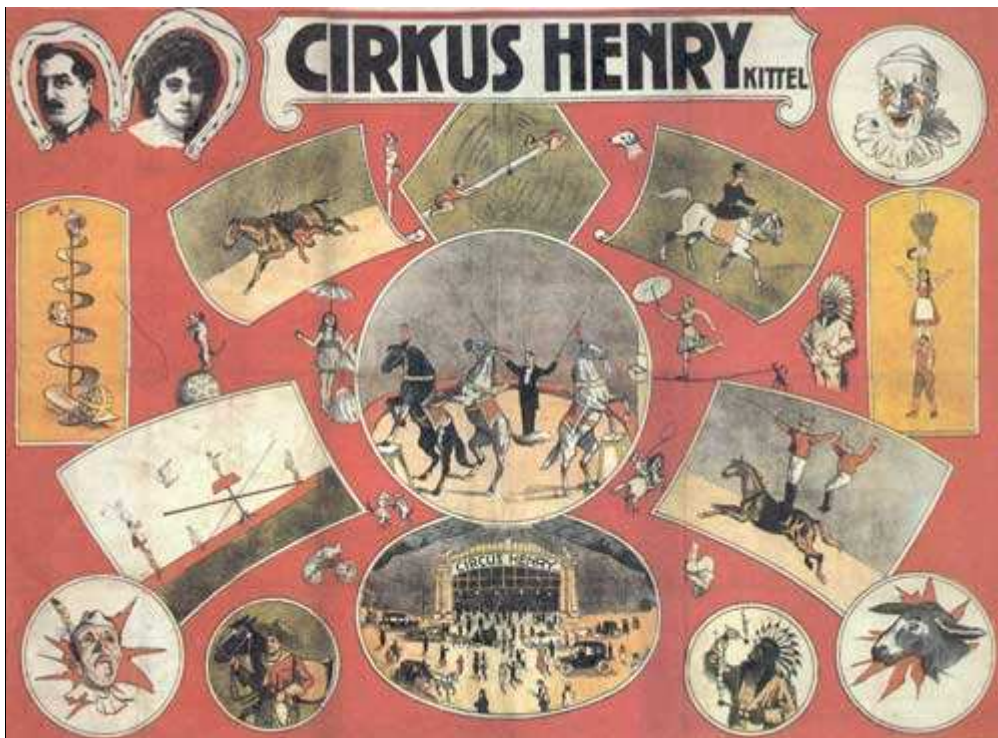
Astley nedovolil a to divokú zver. Medzi zvláštnosti tej doby bol vycvičený jeleň a prvý ochočený cirkusový slon Baba.

Veľmi obľúbená bola kombinácia akrobacie a jazdeckva. Bola to napríklad hra Murat, dráma života maršála Napoleona. Hitom sa stáva aj takzvaná anglická pantomima, kedy klauni napodobňujú populárnych anglických komikov trochu hrubším znom humoru.

ČESKÝ CIRKUS

Korene českého a slovenského cirkusu siahajú až do rokov 1880. Vtedy v rakúsko- Uhorsku vznikli dodnes známe cirkusy.

HUMBERTO

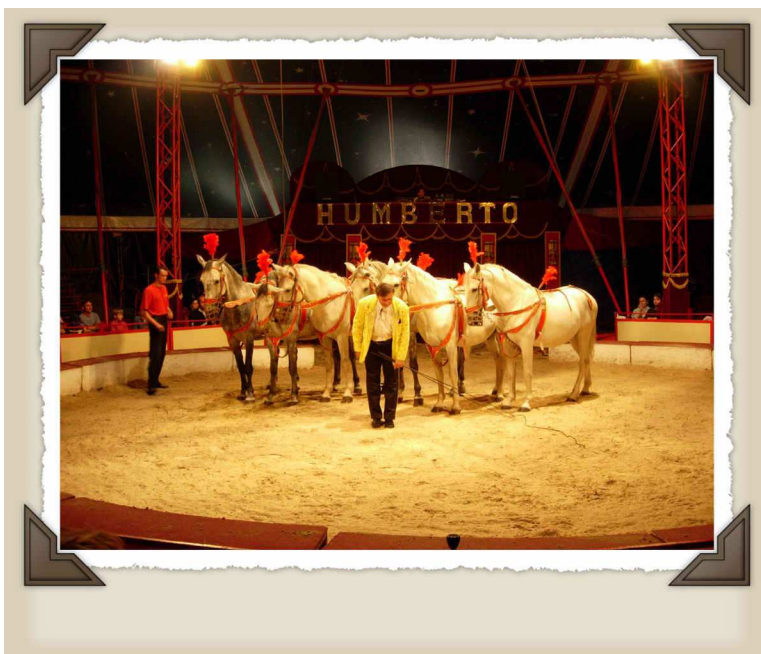

obr. 4 Jeden z prvých reklamných plagátov

Po vyslovení slova cirkus sa asi každému vybaví jeden z najznámejších cirkusov a to Humberto. Je jedným z najstarších a najznámejších českých, ale aj svetových cirkusov vôbec. Bol založený v roku 1857 pod názvom Henry. V roku 1955 bol znárodnený a prome-

novaný na cirkus Humberto- Československé cirkusy a vareté. Po privatizácii v roku 1991 získali v dražbe naspäť do svojho vlastníctva ochrannú známku bratia Navrátiloví a od roku 1993 ju trvale užívajú a majú ju zaregistrovanú na Úrade priemyselného vlastníctva v Prahe.

V roku 1988 Československá televízia natočila 12 dielny seriál Cirkus Huberto podľa románu spisovateľa Eduarda Bassa. Román Eduarda Bassa je napísaný podľa autentických zážitkov z cestovania s cirkusantami.

obr 5 Cirkus Humberto

BEROUSEK

obr. 6 Pán Berousek s medvedicou

Pred 85 rokmi založil Ignác Berousek tradíciu známého cirkusu Berousek. Z pouličného vystupovania vzniklo v roku 1918 prvé cirkusové chapitó, pomenované po jeho zakladateľovi „Berousek“. Pokračovateľ cirkusového rodu, syn Ignáca Berouska, premenoval v roku 1941 „Cirkus Berousek“ na „Cirkus Centrál“. Dôvodom zmeny v tej dobe bolo odlíšenie sa od ostatných cirkusov a artistov užívajúcich meno Berousek. Cirkus sa otvoril novým vynikajúcim umelcom z celého sveta, ktorý prechovávali lásku a úctu k zvieratám a cirkusovému remeslu. Táto filozofia pretrvávajú v cirkuse až dodnes.

Znárodnenie majetku v roku 1948 bohužiaľ neobišlo ani tento cirkus a tak sa musela rodina Berouskova rozlúčiť z cirkusom a zvieratami, ktoré boli ako členmi rodiny. Celý umelecký tím sa rozpadol, umelci sa stali zamestnancami štátnych cirkusov a niektorý z nich sa rozutekali po svete, kde žali veľký úspech s artistickými a drezérskymi kúskami. Snáď najväčší úspech získal Ferdinand Berousek, otec Jiřího Berouska, majiteľa dnešného Národného cirkusu Originál Berousek.

V 60. rokoch minulého storočia sa natáčal známy film „Šesť medvedou s Cibulkou“, v ktorom účinkoval Ferdinand Berousek so svojimi synmi a medveďmi. Jeden z nich, medvedica Roky dodnes predvádza svoje umenie na motorke.

Tento národný cirkus precestoval viac ako 40 zemí. Koncom 80. rokov účinkoval Jiří Berousek so svojou medvediou revue v USA, kde sa dočkal vysokej pocty od vtedajšieho

prezidenta George Buscha za humánnu drezúru medveďov. Na základe medzinárodného úspechu a politických zmien v Českej republike sa Jiří Berousek s rodinou rozhodol v roku 1990 vrátiť z Ameriky a vybudovať od základu vlastný cirkus.

NOVÁ GENERÁCIA BEROUSKOVCOV

Siedma generácia rodiny Berouskov, súrodenci Jiří a Renata Berouskovci, pokračujú v rodinnej tradícii a nesú duch Ferdinanda Berouska do nového tisícročia.

V roku 2002 získal Originál Cirkus Berousek od združenia českých cirkusov a varietných umelcov, zo súhlasom Ministerstva kultúry, právo používať názov Národný cirkus a to ako jediný cirkus v Českej republike.

Rodina Berouskovcov bola veľmi rozrastená a tak potomkovia zakladajú vlastné cirkusy. A tak princípál, piata generácia tohoto rodu Ľudvík a Anna Berouskovci zakladajú malý cirkus BERNES.

Vnuk slávneho Ferdinanda Berouska Alex Polách zakladá v roku 1995 cirkus ALEX. Drezúru dvoch indických sloníc má na starosť dcéra Ferdinanda Berouska a matka dnešného majiteľa cirkusu Anna Poláchová.

.

JO- JOO

Vznik Národného cirkusu sa datuje rokom 1990, kedey Jaromír Joo naviazal na tradíciu bývalého cirkusu Jadran, ktorý bol veľmi známy počas Rakúsko-uhorska. Éra cirkusu Jadran skončila roku 1952, kedy došlo k jeho znárodneniu. Cirkus putoval od roku 1990 do roku 1995 škandinávskymi zemami, kde žal veľké úspechy. Českú zem brázdí od roku 1996.

Od roku 1997 trvale spolupracuje s Boleslavom Polívkom a spoločne poriadajú letné divadelné festivaly. Cirkus prešiel kus sveta napríklad Rusko, Rumunsko, Ameriku, Mongolsko, Fínsko...

Pán Joo tvrdí "Cirkus je posledná romantika na svete" .

ĎALŠIE ZNÁME ČESKÉ CIRKUSY

CARINI- založený v roku 2002 slávnými cirkusovými menami, Arnoštom Alešom a Františkom Navrátilom

ANDRES- predtým cirkus Apollo. Štvrté pokolenie cirkusovej generácie, manželia Jan a Anna Alešovci zakladajú cirkus Andres.

A ĎALŠIE CIRKUSY

WILLIAMS, CRAMER, MINI, ORION, SULTAN, TONY

2 INŠPIRÁCIA UMELCAMI

Na začiatku mojej práce bolo pre mňa dôležité zohnať čo najviac materiálu týkajúceho sa cirkusového prostredia. Paradoxne som v cirkuse nikdy nebola, takže prostredníctvom zohnaného materiálu som mala spojenie s cirkusovým svetom.

Aby som nezabudla, chcem poďakovať pánovi zo Zlínskeho antikvariátu, že ma doviedol k publikácii o Františkovi Tichom a knihám od Eduarda Bassa.

2.1 František Tichý, Eduard Bass, Gereth Pugh

FRANTIŠEK TICHÝ

obr. 7 František Tichý a jeho diela

Umelca Františka Tichého som si vybrala ako inšpiračný zdroj z viacerých dôvodov, a to pretože inšpiráciou pre jeho podstatnú časť tvorby bolo práve cirkusové prostredie, jeho tvorba je rozmanitá a rôznorodá a jednoduchosť a efektnosť diel je mi blízka.

Keď mi pán z antikvariátu poradil tohoto umelca ako zdroj z ktorého môžem čerpať, priznám sa, že som moc o ňom a jeho tvorbe nevedela. Našťastie sa mi podarilo zohnať malú publikáciu s jeho prácami a ako zdroj výpovedí poslužil znamenite.

Samostatná výstava cirkusových námetov Františka Tichého boli v roku 1957 vystavené v galérii Fronta. Nebolo výstavy kde by nevyseli obrazy artistov, klaunov, varietných kúzelníkov a tiež zátišia z rekvizitmi. Prvý precizovaný námet sa u umelca objavil už v roku 1921, prví bruchomluvec v roku 1934 a prví Paganini v roku 1942.

Tichého učarovanie cirkusom siahá až do detských čias, kde malý František miloval kone a tak sa dostal k práci v cirkuse. Veľa kritikov sa dohadovalo o prvotní princip, ktorým bol Tichý privedený do cirkusového sveta.

Asi to bolo zbytočné dohadovať sa o to či umelec musel byť žonglérom, povrazolezcom alebo to sú len najpríjemnejšie zážitky z dectva, pretože jasne vysvitá, že akrobati, žongléri, klauni Františka Tichého vznikli rovnakým spôsobom, ako napríklad baletky Degasove, alebo espadovia Gojoví, jednoducho sa na to treba pozeráť jako na umelcove vnútorné postoje ku skutočnosti, neni sú to len záznamy videného, pretože obrazy, guaše a kresby vznikli z pamätí.

Na mňa Tichý pôsobí pozitívne a vzbuzuje vo mne istý pocit nostalgie cirkusových čias. Keď som prvý krát listovala jeho práce, mala som pocit akoby to boli diela viacerých umelcov- nič technickovo ucelené, kresba akvarelom, tužou, uhľom, kvaš, olej, suchá ihla, kvaš a tempera...

Čo sa týka farebnosti, čakala som oveľa pestrejšiu paletu, ale tvorba mi ukázala, že pestrosť cirkusu sa dá nájsť aj v tlmenejších farbách, ktoré sa nakoniec stali dominantou aj v mojej kolekcii.

EDUARD BASS

obr. 8 Eduard Bass a jeho dielo CIRKUS HUMBERTO (Cirk Umberto), 1941

Keď som chcela urobiť kolekciu z prostredia o ktorom som vedela len veľmi okrajovo, musela som nájsť čo najspolahlivejší zdroj obrazovej dokumentácie, ale aj čo najviac najvernejších informácií a faktov a preto publikácie od Eduarda Bassa „Lidé z maringotek a Cirkus Humberto“.

EDUARD BASS

Český novinár, publicista, reportér, humoristicko- satirický spisovateľ, dramatik, autor piesňových textov a kabaretiér, predstaviteľ demokratického prúdu a hlavne autor známeho románu Cirkus Humberto.

„CIRKUS HUMBERTO“

Tento román z cirkusového prostredia líči osudy troch generácií cirkusu Humberto od 60. rokov 19. storočia až po 1. štvrtinu 20. storočia. Románová kronika je dokonalou znalosťou cirkusového prostredia, je ale taktiež oslavou českého človeka, jeho snaživosti, tvorivých schopností a podnikavosti vo svete, čím v podstate Bass vyjadruje dôveru v budúcnosť národa, pretože dielo vzniklo za okupácie v roku 1941. O Bassovom talente svedčí nielen znalosť cirkusu ale i charakteristické umenie a bohactvo jazyka. Román obsahuje okolo 8000 rôznych slov s mnohými výrazmi cirkusového slangu.

GERETH PUGH

obr.9 Gereth Pugh a jeho modely

Ako najväčší zdroj inšpirácie bola tvorba britského návrhára Gereta Pugh. Myslela som si, že ma bude zaujímať len kolekcia venovaná cirkusu a klaunom, ale jeho doterajšia práca je natoľko pútavá, že za inšpiračný zdroj považujem celú jeho doterajšiu prácu. Pughove kolekcie sú skôr autobiografické výpovede ako inovátorske experimenty, pričom silné ovlivnenie prúdi z britskej extrémnej klubovej scény. Jeho jasný rukopis je hlavne hranie sa z objemom materiálu, vytváranie neuveriteľných tvarov. Snaží sa z ľudského tela vytvoriť novú skulptúru- zničiť nudný ľudský tvar tela. Typické pre jeho modely sú patchwork, žiarivý latex, parašutistický materiál, palasty, kombinácia farieb BLACK AND WHITE, legíny- ktoré má aj sám návrhár vo svojom šatníku. Ako častý prvok kolekcie používa trikoty, ktorými dotváral celkovú image kolekcie

Gereth Pugh vysvetľuje svoj design, ako zápas medzi tmou a výslním.

V jeho kolekcii inšpirovanej klaunami není nič, čo by bolo nedotiahnuté, alebo nedokonalé. Nosná farba, ktorou som sa nechala inšpirovať vo svojej kolekcii je čierna.

Gereth Pugh je dôkazom toho, že na móle sa dá predviesť naozaj všetko, dokonca aj skulptúra, ktorá sa podobá ľudskej bytosti.

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

3 KOLEKCIA CIRKUS

Myšlienka vytvoriť kolekciu na tému CIRKUS sa rodila veľmi pomaly a mala svoje vývojové stupne.

Ako prvotný nápad bolo, vytvoriť kolekciu inšpirovanú konskou tematikou a to konkrétne anglickým jazdeckým štýlom. Mala to byť kolekcia, ktorá mi mala splniť životný sen a to možnosť vytvoriť modely spolu z dizajnovým upraveným sedlom a postrojom. Od nápadu som postupne ustúpila pre finančnú a časovú náročnosť spracovania témy. I keď som projekt na začiatku zavrhol, snažila som sa ostať v okruhu témy, kde by som zachovala jazdeckú tematiku. Všetky nápady, ktoré ma z konskej oblasti napadali sa mi javili strohé a zdalo sa mi že by som si s nimi nedokázala tak vyhrať ako by som chcela. Chcelo to niečo v čom by som sa našla, čo by ma zaujalo, čo by ma vystihlo, čo by nebolo tak časté ako kone, ale zároveň by k nim malo blízko...

Chcela som o téme stále rozmýšľať skrz kone. A cez kone som sa aj k mojej bakalárskej práci napokon dopracovala. Bol to práve cirkus Berousek a Humberto, ktoré majú veľkú tradíciu v chove žrebcov, a to mi veľmi imponovalo. Nádherné kone, ozdobené farebnými cinkátkami, synchronizovane klusajúce v manéži. Je to dlhoročná tradícia chovu a tréningu týchto ušľachtilých zvierat.

Cirkusy neboli odjakživa cirkusmi, ale hovorili si jednoducho Jazdecká spoločnosť, Britská kráľovská jazda a podobne. Málokteré mali svoje stany, väčšinou vystupovali v „konštrukciách“ drevených kruhových budovách, ktoré boli pre nich vo veľkých mestách zriadené, alebo si ich dávali zriadiť na pár mesiacov. Program bol zostavený zo štandardných čísel kráľovského umenia voľnej drezúry, rímskej jazdy, alebo košskej pošty, parforsnej jazdy, voltážovania z tanečkov koní i tancov a skokov jazdcov a jazdkyň. Prestávky medzi vystúpeniami sa zaplňovali krátkymi predstaveniami klaunov a mímov.

Cirkus teda vďačí za vznik koňom a hlavne ľudskej láske k nim.

Po vyslovení slova CIRKUS ma napadlo plno pojmov- exotické zvieratá, klauni, gymnasti, ohne, plno farieb a smiechu a to bolo presne to, po čom som pátrala, videla som sa tam. Vedela som, že je to nevyčerpatelná téma s ktorou sa dá veľmi obsiahle pracovať. Ako som si začala zháňať materiály o mojej téme, postupne som myšlienku venovať kolekciu jazdectvu zavrhol.

obr. 10 Prvotná skica kolekcie

3.1 FAREBNOSŤ, VÝBER MATERIÁLU, STRIHOVÉ RIEŠENIE

CIRKUS, to je zhuk tých najrozmanitejších farieb, leskov, najbláznivejších kombinácií a ľudí ktorí sa inde nevida.

Už z histórie cirkusu Humberto je známe, že kostými pre vystúpenia sa robili zo zbytkov rôznych látok, ale hlavne recykláciou starých uniforem. Išlo o farebné uniformy, kabátce, čáky a helmy pokiaľ sa blišťali zlatom, striebrom alebo mosadzou.

Všetko v cirkuse bolo dozdobené, od artistov, klaunov až po kone, ktoré mali postroje z rôznofarebne napustených koží z lesknúcimi sa kovovými ozdobami a obrovskými chocholami z pštrosích pier alebo farebných žiní.

Niekedy si cirkus z ďalekých ciest doviezol rôzne exotické kostými, ktoré potom používali vo svojom programe a tak nebolo zvláštnosťou, že sa sem a tu objavila perská uniforma, modročernvenozlatý kroj, ktorému sa v hovorilo marokánska uniforma.

Dôležitý bol lesk, výšivky, klobúky, zlaté, strieborné, mosazné doplnky, pre čo možno najhonosnejší vzhľad. Všetka tá nádhera kôli hodinovému ohúreniu dychtivého publika, ktoré v dávnych dobách nemalo možnosť vidieť tak nevídané veci nikde inde, ako v cirkuse.

FAREBNOSŤ KOLEKCIE

Dosiahnúť zladenosť a jednotný ráz kolekcie bolo pre mňa zo začiatku problematické, pretože som chcela kolekciu vyjadriť pomocou „farebného zhluku“ modelov. Takýto „zhluk“ tvorili moje prvotné tri modely, z ktorých som nakoniec do konečných šiestich modelov zaradila len jeden. Po konzultácii s mojou oponentkou Máriou Štranekovou som sa snažila modely ujednotiť do farebného súladu. Nechcela som aby z „CIRKUSU“ znova vznikol „CIRKUS“, ale farebne ujednotená záležitosť.

Vo väčšine modelov dominuje farba čierna, uceluje kolekciu a dodáva jej mierne pochmúrný ráz, pretože môj cirkus nie je len o radosti a smiechu, ale aj o smútku.

Ako ďalšie farby som zvolila zlatú, žltú a sem tam sa objavujú detaily z bordovej, smotanovej...

Dôležitý v kolekci je lesk materiálu, a preto práca s koženkou, flitrovou metrážou a látkami zo zlatým odleskom, ktoré vytvárajú protipól k matným materiálom ako je bavlnené lano, hodváb, plátno.

Vytvorila som si vlastnú metráž, strihaním a zošívaním pruhov látky, kde som volila kombinácie kde vynikal dominantný prúžok, alebo naopak vytvárali farebnosťnú harmóniu

VÝBER MATERIÁLU

Typické pre cirkusových „kostýmerov“ bolo recyklovanie starých uniforiem...Spôsob tvorby recykláciou mi bol vždy veľmi blízky, ale potreba jednotnej kolekcie si vyžiadala

iný, pre mňa doposiaľ nie veľmi bežný spôsob práce. Musela som sa rozhodnúť pre kúpu jednotnej metráže a začať tvoriť.

Vybrala som koženku, ktorá je náročná na spracovanie z toho dôvodu, že sa nedá žehliť, pretože na líčnej strane ostávajú nepekné stopy a šev sa musel podariť na prvý krát, lebo po páraní na materiáli ostávali dierky po ihle. Najkomplikovanejší materiál bola zlatá, lesklá koženka, ktorá manipulovaním strácala lesk a zošúchavala sa.

Dôvod, prečo som doteraz pracovala s recyklovaním materiálom je ten, že v klasických galantériach ma nikdy žiadny materiál nedokázal zaujať a starý, alebo materiál zo second handov na mňa rýchlo urobil dojem nejakou zaujímavou štruktúrou alebo farbou.

Od recyklovania som ani v kolekcii CIRKUS celkom neupustila, ale snažila som sa tvoriť menšie celky z recyklovaného materiálu. Napríklad detail na ramene je utvorený z flitrovej metráže, ktorú by som len tak ľahko nezohnala, alebo by bola príliš drahá a šaty z takéhoto materiálu sa v sekáči vyskytujú často.

obr. 11 Vzorok použitého materiálu

STRIHOVÉ RIEŠENIE

Pri tvorení strihov som sa zamerala na členenie prsnej časti. Tri modely ju majú riešenú rovnakým princípom a to tvarom ako pri podprsenkách a rozdelenie podprsenky švom do

dvoch částí. V dalších dvoch modelech som zvolila strih, kde ostáva jedno rameno voľné a druhé nápadito riešené.

Zameriavam sa na typ strihu, pri ktorom je jedna časť dominantná, ako napríklad u úzkej sukni s hodvábnym topom, kde je dominantné rameno na ktorom sú naaranžované laná. Lano, ako prostriedok vyjadrenia objemu mi poslužil pri tvorbe celkovo troch modelov.

Od klaunov som si „prepožičala strih“ nohavíc ktoré sú typicky rozšírené v bokoch a použila som ich v dvoch modeloch, kde jedni nohavice sú s trákami a druhé tvoria samostatný odev v podobe overálu.

3.2 KOMPLETIZÁCIA KOLEKCIE

Pre konečný dojem kolekcie je pre mňa dôležité odoplnkovať a skompletizovať každý jeden model zvlášť.

V kolekci CIRKUS som sa rozhodla pre jediný, ale zároveň veľmi efektný a nosný doplnok a to mini klobúčiky v štýle cilindrov. Mala som to šťastie a podarilo sa mi mňou vysnívaní doplnok zohnať vo firme Tonak. I keď sú to len reklamné predmety firmy, snažila som sa ich povýšiť na niečo viac. V kolekci sa vyskytujú klobúčiky poťahované flitrovanou látkou, doplnené perím...

Ako doplnkový materiál yužívam aj lano, ktoré mi poslužilo k vytvoreniu vrstveného, naaranžovaného náhrdelníka.

obr. 12 Klobúčik od firmy Tonak

PROJEKTOVÁ ČASŤ

4 VÝTVARNÉ SPRACOVANIE MODELOV

Celá kolekcia je o hravosti a experimente a to sa snažím vnieŕ aj do mojich návrhov, kde formou koláže a prelínania techník vytváram skice.

MODEL 1

Tento model bol vôbec prvým z mojej kolekcie. Je kompletne z recyklovaného materiálu, okrem kupovaných detailov, ako sú flitre...

Z členenia prs som vychádzala u ďalších dvoch modelov.

obr. 13 Skica modelu

MODEL 2

Overál vychádza zo strihu klaunovských nohavíc a zo strihu nohavíc, ktoré sa mi objavujú v kolekcii. Totožné majú taktiež hlboké vrecká po stranách.

K modelu som ako doplnok zvolila navrstvené lano okolo krku.

obr. 14 Skica modelu

MODEL 3

Ako strihový základ sú použité opäť klaunovské nohavice

obr. 15 Skica modelu

MODEL 4

Model kombinovaný s lanom, kde bol jeden bok zámerne zvýšený, kôli umiestneniu lana.
Zaujímavý detail u tohoto modelu je podšívka s cirkusovým potiskom.

obr. 16 Skica modelu

MODEL 5

Tento model má zaujímavé riešenie úzkej sukne. Vlastne vytvorenú látku zo zlatej, žltej a černej koženky som napolohovala tak, aby sa pásy látky zbíhali a vytvárali cíp.

Zvršok tvorí top z čierneho hodvábu, pri ktorom je použitý strih ako na šatách, kde jedno rameno holé, bez rukávu. Druhé rameno je vyvýšené pomocou výplne a vytvára efektný prvok, ktorý je dotvorený naaranžovanými lanami.

MODEL 6

Tento model je vyvrcholenie a nejaká pomyslná bodka za mojou kolekciou. Ide o večerné extravagantné šaty to zlatej ľahkej látky, kombinovanej zo zlatou a čiernou koženkou, flitrovou látkou a čiernym hodvábo.

Zamerala som sa na to, aby šaty obsahovali väčšinu prvkov, ktoré majú modely v kolekcii. Šaty majú jeden úzky rukáv, ktorý je vytvorený z flitrovanej látky a okolo som vytvorila aranžovaním hodvábu nastrihaného do pásov zaujímavý detail.

ZÁVER

Každá práca, kolekcia, skica, úspech, ale aj neúspech je etapa, ktorá mi pomáha stále sa zdokonaľovať a približovať sa k cieľu.

Mojim čiastočným cieľom bolo urobiť bakalársku prácu a zanechať za sebou niečo, s čím by som bola spokojná. Myslím si, že v mojom prípade spokojnosť nepríde nikdy a s ničím, ale každopádne som vďačná za všetky skúsenosti, ktoré mi kolekcia dala a takisto aj za skúsenosti, ktoré som môhla nadobudnúť za tie tri roky štúdia.z

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

Eduard Bass- Lidé z maringotek, Československý spisovatel, Praha 1958

Eduard Bass- Cirkus Humberto, Československý spisovatel, Praha 1964

Cirkus a varieté Františka Tichého, Odeon, Praha 1967

Světla manéží, Epoque 2008

Archivy českých cirkusov- www.humberto.cz

www.berousek.cz

www.narodnicirkus.cz

www.mozek.cz

www.style.cz

www.vogue.co.uk

Vogue, Amica, Fashion news, Fashion of 20 th century- Charlotte Seeling

Módou posedlý- Jana Máchalová

ZOZNAM OBRÁZKOV

obr. 1 Philip Astley

obr. 2 Prvý cirkus

obr. 3 Franconi, detail rytiny od Philiberta-Louis Debucourta

obr. 4 Jeden z prvých reklamných plagátov

obr. 5 Cirkus Humberto

obr. 6 Pán Berousek s medvedicou

obr. 7 František Tichý a jeho diela

obr. 8 Eduard Bass a jeho dielo CIRKUS HUMBERTO (Cirk Umberto), 1941

obr. 9 Gereth Pugh a jeho modely

obr. 10 Prvotná skica kolekcie

obr. 11 Vzorok použitého materiálu

obr. 12 Klobúčik od firmy Tonak

obr. 13, 14, 15, 16 Skice modelov

